

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Hanna Flisikowska

Protokolant p.o. stażysty Krzysztof Pawlak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 marca 2018 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko(...)w P. „(...)” Spółka Akcyjna z siedzibą w P.

o ochronę praw autorskich

1. nakazuje pozwanej usunięcia skutków naruszenia autorskich praw osobistych powoda poprzez:

a) zobowiązanie do odczytania na antenie (...) przez sześć kolejnych niedziel, począwszy od najbliższej niedzieli przypadającej po uprawomocnieniu się wyroku, w czasie pomiędzy godziną 8: 40 a 9:00 oświadczenia o następującej treści:

„Oświadczenie(...)S.A

Zarząd (...)przeprasza Pana J. K. za naruszenie jego autorskich praw osobistych poprzez wyemitowanie w dnia 9,16,23 i 30 października 2016 roku oraz 6 i 13 listopada 2016 roku w audycji pt. (...) archiwalnych nagrań gawęd gwarowych (...)z pominięciem nazwiska Pana J. K. jako autora tekstu i bez podania daty premiery nagrań. (...)S.A. wyraża ubolewanie z powodu zaistniałej sytuacji i zapewnia, że podejmie starania, aby nie powtórzyła się ona w przyszłości. Niniejsze oświadczenie składane jest w związku z przegranym postępowaniem sądowym.

Zarząd (...)S.A”

- przy czym z oświadczeniem tym nie powinny kolidować ani go przedzielać inne treści odciągające uwagę;

b) zobowiązanie pozwanej do zamieszczenia oświadczenia o treści określonej w punkcie 1 lit. a wyroku na głównej stronie internetowej prowadzonej pod domeną (...) – czarną czcionką typu A., o wielkości co najmniej 12 pkt, a w przypadku niemożności zastosowania czcionki w tym rozmiarze, w największej możliwej czcionce, z interlinią 1 cm, w ramce na białym tle w formacie 116, 4 mm w pionie na 149,6 mm w poziomie i utrzymywanie go przez okres sześciu kolejnych tygodni, począwszy od najbliższej niedzieli przypadającej po uprawomocnieniu się wyroku,

2. zasądza od pozwanej na rzecz organizacji społecznej – (...) Oddział w P., os. (...) w P. , o numerze KRS (...) kwoty 5.000,00 zł (pięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty,

3. oddala powództwo w zakresie wynagrodzenia przewidzianego § 16 ust. 4 umowy wzorcowej pełnej (...) o dzieło z nabyciem licencji na czas nieokreślony zawartej pomiędzy(...)w P.„(...)” Spółka Akcyjna a J. K. w dniu 1 stycznia 1997 roku,

4. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 6.650,00 zł (sześć tysięcy sześćset pięćdziesiąt złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia przewidzianego w § 4 ust. 1 umowy skróconej o dzieło z nabyciem licencji na czas nieoznaczony zawartej pomiędzy(...)w P. „(...) Spółka Akcyjna a J. K. w dniu 12 lipca 2016 roku,

5. Kosztami procesu obciąża pozwaną, przy czym szczegółowe rozliczenie tych kosztów pozostawia Referendarzowi Sądowemu.

SSO Hanna Flisikowska

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 28 grudnia 2016 roku powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o nakazanie pozwanej – (...)w P. „(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. usunięcia skutków naruszenia autorskich praw osobistych poprzez zobowiązanie do odczytania na antenie (...)przez sześć kolejnych niedziel, począwszy od najbliższej niedzieli przypadającej po uprawomocnieniu się wyroku, w czasie pomiędzy godziną 8:40 a 9:00 oświadczenia o treści jak w pkt 1 lit. a pozwu, zobowiązanie do zamieszczenia oświadczenia o treści określonej jak w punkcie 1 lit. a pozwu na głównej stronie internetowej prowadzonej pod domeną (...) czarną czcionką typu A., o wielkości co najmniej 12 pkt (w przypadku niemożności zastosowania czcionki w tym rozmiarze, w największej możliwej czcionce) z interlinią 1 cm, w ramce na białym tle w formacie 116,4 mm w pionie 149, 6 mm w poziomie i utrzymywanie go przez okres sześciu kolejnych tygodni – począwszy od najbliższej niedzieli przypadającej po uprawomocnieniu się wyroku, o zasądzenie od pozwanej spółki na rzecz organizacji (...) Towarzystwa (...) kwoty 5.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po dniu doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty tytułem zapłaty odpowiedniej sumy na cel społeczny, zasądzenie od pozwanej spółki na rzecz powoda kwoty 805 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia z § 16 ust. 4 umowy z dnia 1 stycznia 1997 roku, o zasądzenie od pozwanej spółki na rzecz powoda kwoty 6.650 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia z § 4 ust. 1 umowy z dnia 12 lipca 2016 roku oraz o zasądzenie od pozwanej spółki na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych (k.2-3).

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda podał, że pozwana spółka nadała w dniach 9,16,23 i 30 października 2016 roku oraz w dniach 6 i 13 listopada 2016 roku w audycji pt. (...) gawędy gwarowe bez wymienienia powoda jako ich autora, dopuszczając się tym samym naruszenia jego autorskich praw osobistych. W ocenie pełnomocnika powoda żądanie pozwu poprzez przeproszenie powoda przez pozwaną poprzez sześciokrotne, a więc odpowiadające liczbie naruszeń odczytanie stosownego oświadczenia na antenie radia oraz zamieszczenie oświadczenia na stronie internetowej spełnia wymaganie adekwatności w stosunku do dokonanego naruszenia i nie będzie obciążało pozwanej ponad miarę kosztami z tym związanymi. Pełnomocnik dodał, że względu na treść § 16 ust. 4 umowy zawartej przez strony w dniu 1 stycznia 1997 roku, zmienionej aneksem nr 1 z dnia 24 grudnia 1998 roku pozwana zobowiązana jest do zapłaty na rzecz powoda honorarium za każde nadanie powtórkowe gawęd z cyklu (...) w łącznej kwocie 805 złotych. Nadto pełnomocnik powoda wskazał, że strony łączy jeszcze jedna umowa, tj. umowa z dnia 12 lipca 2016 roku, na podstawie której pozwana spółka zamówiła u powoda wykonanie dzieła w postaci cyklu felietonów gwarowych do audycji (...). Zdaniem pełnomocnika powoda pozwana spółka po rozpoczęciu realizacji przez powoda tejże umowy, zrezygnowała następnie z nadań kolejnych tekstów w związku ze zdjęciem z programu audycji (...), w której teksty te były odgrywane. W ocenie pełnomocnika powoda z przyczyn dotyczących pozwanej spółki, powodowi uniemożliwiono dokończenie zamówionego dzieła, co uprawnia powoda – zgodnie z art. 639 k.c.- do otrzymania całości wynagrodzenia przewidzianego umową z dnia 12 lipca 2016 roku. (k. 4-10).

W odpowiedzi na pozew z dnia 30 stycznia 2017 roku pozwana reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o oddalenie powództwa oraz obciążenie kosztami postępowania powoda i zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k.87).

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanej wskazał, że powództwo jest pozbawione podstaw faktycznych i prawnych oraz zakwestionował żądania powoda co do zasady jak i wysokości. Pełnomocnik pozwanej podał, że niepodanie na antenie radia podczas emisji gawęd powoda z cyklu (...) nastąpiło wskutek błędu technicznego, za co dwukrotnie przeprosił powoda w formie pisemnej. Dodał, że pozwany naprawił także to niedopatrzenie na antenie, podając informację o autorstwie powoda emitowanych audycji, co zdaniem pełnomocnika powoda spowodowało usunięcie skutków niezamierzonego naruszenia osobistych praw autorskich powoda. Nadto pełnomocnik powoda wskazał, że poprzednik prawny pozwanej spółki, (...)w P. nabyła majątkowe prawa autorskie do utworów powoda, wobec czego pozwana spółka jest uprawniona do emisji powstałych w latach 80 utworów bez dodatkowego wynagrodzenia. Podał, że powód od 1972 roku zatrudniony był u poprzednika prawnego pozwanej na etacie w sekcji programowej, a od 1984 roku kierownika sekcji. Zdaniem pełnomocnika pozwanej powstałe wówczas utwory są tzw. utworami pracowniczymi i autorskie prawa majątkowe do tych utworów należą do pracodawcy, a w konsekwencji jego następcy prawnego, tj. pozwanej spółki. Odnosząc się do łączącej strony umowy o dzieło z dnia 12 lipca 2016 roku, wskazał między innymi że zgodnie z § 4 te same umowy, wynagrodzenie przysługuje tylko w odniesieniu do utworów przyjętych przez pozwanego do emisji. Wskazał, iż ponieważ pozwany nie poinformował powoda o zaprzestaniu przyjmowania utworów, nie jest on zobowiązany do jakiegokolwiek odszkodowania (k. 88-91).

W piśmie z dnia 16 maja 2017 roku pełnomocnik powoda sprecyzował żądanie pozwu poprzez – w zakresie pkt 1 lit. a i pkt 1 lit. b – wskazanie nowego brzmienia oświadczenia, którego złożenia przez pozwaną spółkę domaga się powód oraz - w zakresie pkt 2 - poprzez wskazanie nowej instytucji, na rzecz której ma nastąpić zapłata tytułem odpowiedniej sumy na cel społeczny, tj. na rzecz (...) Towarzystwa (...) w P. (k.141).

Na dalszym etapie postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. K. jest pisarzem, publicystą, autorem słuchowisk radiowych, sztuk teatralnych i tekstów piosenek oraz mistrzem gwary (...) wyróżnionym w 2008 roku przez Polską Akademię Nauk honorowym tytułem Ambasadora Polszczyzny. Władze Miasta P. przyznały powodowi tytuł Honorowego Obywatela P..

Okoliczności bezsporne, nadto dowód: wydruk informacji o osobie J. K. ze strony internetowej (...) (k.16), wydruk informacji ze strony internetowej (...) (k. 17-18), kserokopia dokumentu przyznająca powodowi nagrodę Ambasadora Polszczyzny (k.19),

W latach osiemdziesiątych dwudziestego wieku powód stworzył postać literacką (...), będącego głównym bohaterem gawęd gwarowych (...). Powód łącznie napisał około osiemset monologów (...), których wybór został opublikowany w 2006 roku przez wydawnictwo(...)Sp. z o.o. w formie książkowej oraz na płycie CD. W 2001 roku w P. na ulicy (...) stanął pomnik (...), będącego jedynym pomnikiem związanym z gwarą w Polsce. W latach 1983 do 1999 roku gawędy tworzone przez powoda były regularnie nadawane na antenie poprzednika prawnego pozwanej, (...)w P., a od 1993 roku na antenie pozwanego radia w audycji (...).

Okoliczności bezsporne, nadto dowód: wydruk artykułu „(...)przemówił 30 lat temu” ze strony internetowej (...) (k. 20 -22), wydruk przedstawiający okładkę książki „(...)”(k.23-26), zeznania powoda (k. 150-151, 209-210), zeznania świadka P. F. (1) (k. 182-183)

Powód był pracownikiem poprzednika prawnego pozwanej, tj.(...)w P. .. W okresie od 1 października 1968 roku do dnia 31 stycznia 1990 roku powód był zatrudniony w(...) na stanowiskach: referenta administracyjnego w (...), naczelnika (...), kierownika sekcji programowej w (...)oraz głównego specjalisty. W zakresie obowiązków pracowniczych powoda nie leżała jakakolwiek działalność literacka oraz twórczość pisarska.

Dowód: zeznania powoda (k. 150-151, 209-210), zeznania świadka P. F. (1) (k. 182-183), umowa zawarta pomiędzy powodem a(...)z dnia 1 października 1968 r. (k. 107-108), dokumenty znajdujące się w aktach osobowych powoda

– zakres obowiązków naczelnika wydziału przygotowania i wykonywania programu (...) w P. ob. J. K., Zakres Obowiązków Kierownika (...) J. K., dokument z dnia 9 lutego 1984 dotyczący zmiany stanowiska pracy powoda, dokument – pismo (...)z dnia 23 czerwca 1978 roku

W trakcie pracy w (...)powód tworzył felietony gawędowe między innymi z cyklu (...) . Gawędy te powstały w latach 1983 – 1986 oraz nadawane były na antenie (...), a następnie archiwizowane przez radio. Powód nie zawarł z (...)żadnej umowy, która regulowałaby stosunek pracy w zakresie jego działalności literackiej i tworzeniu przez niego felietonów gwarowych. Za emitowane gawędy powód otrzymywał dodatkowe honoraria poza wynagrodzeniem przysługującym mu z tytułu łączącego go (...)stosunkiem pracy.

Dowód: zeznania powoda (150-151, 209-210), dokumenty zgromadzone w aktach osobowych powoda – „J. K. Karty wynagrodzeń osobowych i honoracyjnych 1982-1989, dokumenty znajdujące się w aktach osobowych powoda – zakres obowiązków naczelnika (...) (...)w P. ob. J. K., Zakres Obowiązków Kierownika(...) J. K., dokument z dnia 9 lutego 1984 dotyczący zmiany stanowiska pracy powoda, dokument – pismo(...)z dnia 23 czerwca 1978 roku, wniosek o nadanie powodowi Odznaki Honorowej (...)z dnia 23 marca 1987 roku, uzasadnienie nadania powodowi odznaki (...) z dnia 17 marca 1987 roku

W dniu 1 stycznia 1997 roku strony zawarły umowę wzorcową pełną (...) o dzieło z nabyciem licencji na czas nieokreślony. Zgodnie z § 2 ust. 1 wyżej wskazanej umowy powód zobowiązał się do stworzenia dla pozwanej utworu cyklicznego w postaci cotygodniowych gawęd radiowych pt. (...), dostarczanych w każdą kolejną sobotę. W myśl § 3 ust. 1 i 3 przedmiotowej umowy, powód zobowiązał się przekazywać pozwanej utwór w postaci odcinków cotygodniowych w każdą kolejną sobotę, a w przypadku nieprzekazania utworu w terminie pozwana mogła nieodpłatnie – tytułem kary umownej – wykorzystać dowolny, wybrany przez siebie odcinek archiwalny utworu, w celu zapelnienia zarezerwowanego czasu emisji na kolejny odcinek utworu i dla podtrzymania cyklu programowego. Zgodnie z § 9 ust. 1 przedmiotowej umowy strony uzgodniły, że całkowite wynagrodzenie za każdy odcinek premierowy wynosi 150 zł, a za każde nadanie powtórkowe utworu 1/2 wynagrodzenia brutto jak za nadanie premierowe. Z kolei § 16 ust. 4 strony uzgodniły, że do utworów zarchiwizowanych w pozwanej spółce do dnia 31 grudnia 1996 roku, stosuje się postanowienie przedmiotowej umowy z dnia 1 stycznia 1997 roku, przy czym licencja wyłączna na nadania nie może być w stosunku do tych utworów wypowiedzenia przed dniem 31 grudnia 2007 roku, a za korzystanie z zarchiwizowanych utworów powodów przysługuje każdorazowo wynagrodzenia jak za powtórki, z wyjątkiem sytuacji, o której mowa w § 3 ust. 3 umowy.

Dowód: umowa wzorcowa pełna (...) o dzieło z nabyciem licencji na czas nieokreślony z dnia 1 stycznia 1997 roku (k. 27 -31)

W dniu 12 lipca 2016 roku strony zawarły umowę skróconą o dzieło z nabyciem licencji na czas od dnia 1 września 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku. Integralną częścią wyżej wskazanej umowy były postanowienia umowy generalnej nr 029/00, zwartej przez strony w dniu 15 października 2000 roku, dotyczące rozporządzania przez twórcę prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, powstającymi w ramach współpracy programowej. Na podstawie wyżej wskazanej umowy z dnia 12 lipca 2016 roku powód zobowiązał się do stworzenia cyklicznych utworów – felietonów gwarowych do cotygodniowej audycji (...), które miały być nadawane przez pozwaną w audycji radiowej od dnia 1 września 2016 roku do dnia 30 czerwca 2017 roku w każdą niedzielę pomiędzy godziną 08:00 a 9:00 oraz powtarzane w terminie ustalonym przez pozwaną. Powód zobowiązał się również do dostarczania ww. utworów każdorazowo na 3 dni przed ich emisją. Zgodnie z § 4 ust. 1 za wykonanie dzieła powodowi miało przysługiwać wynagrodzenie w kwocie 87,50 złotych, a za udzielenie licencji na czas nieoznaczony – 87,50 złotych. Wyżej określone wynagrodzenie przysługiwało jedynie w odniesieniu do utworów przyjętych przez pozwaną do emisji.

Dowód: umowa skrócona nr o dzieło z nabyciem licencji z dnia 12 lipca 2016 roku (k.53-54), umowa generalna nr(...) o współpracy programowej (k.111 -116)

Na podstawie umowy łączącej strony z dnia 12 lipca 2016 roku powód był zobowiązany do cotygodniowego dostarczenia pozwanej gawęd do audycji radiowej pt. (...) . Powód przekazywał felietony gawędowe z cyklu „(...)”,

stanowiących część składową audycji (...). Powód wysyłał każdy felieton za pośrednictwem wiadomości e – mail kierowanych do R. W. (1), będącego realizatorem audycji (...). Na początku września 2016 roku powód dwukrotnie zapomniał dostarczyć w umówionym terminie przedmiotowe felietony, a następnie zwrócił się do R. W. (2) o ich wybór spośród z archiwizowanych przez pozwaną gawęd, celem ich emisji jako odcinka powtórkowego.

Dowód : zeznania powoda (k. 150-151, 209-210), zeznania świadka R. W. (2) (k. 208-209), wydruk wiadomości e-mail z dnia 13 września 2016 r. i 20 września 2016 r. (k. 55-60)

W dniu 13 września 2016 roku powód wysłał do R. W. (2) wiadomość e –mail o treści „Przesyłam B. na 18 września 2016 r. J.K.”, zawierającą załącznik w postaci jednej z gawęd z cyklu „(...)”. Audycja w trakcie której odtworzono przesłany przez powoda odcinek miała miejsce w dniu 18 września 2016 roku.

W dniu 16 września 2016 roku R. W. (2) wysłał do powoda wiadomość SMS o treści: „Cześć, Najwyższe władze mają powiadomić autorów, ale F. zdjęty z ramówki. Dziękuję i pozdrawiam. RW.”

W dniu 20 września 2016 roku powód wysłał do R. W. (1) wiadomość e- mail o treści „Przesyłam podobno ostatnią B.. Pozdrawiam. J.K”, zawierającą załącznik w postaci jednej z gawęd z cyklu „(...)”. Audycja podczas której emitowano przesłany przez powoda odcinek odbyła się 25 września 2016 roku.

Od 3 października 2016 roku pozwana zmieniła swój dotychczasowy program radiowy, na skutek czego zdjęto z anteny dalszą audycję (...).

Dowód : zeznania powoda (k. 150 -151, 209-210), zeznania świadka R. W. (2) (k. 208-209), wydruk przedstawiający wiadomości SMS z dnia 13 i 16 września 2016 r. (k.61); wydruk wiadomości e-mail z dnia 13 września 2016 r. (k.55-57), wydruk wiadomości z dnia 20 września 2016 r. (k. 58-60) wydruk artykułu ze strony internetowej (...)k. 62-66)

W piśmie z dnia 20 października 2016 roku powód skierował do pozwanej pismo, w którym powiadomił, że pod koniec września 2016 roku otrzymał od R. W. (2) informację, że nie ma przysyłać do realizacji kolejnych cotygodniowych testów gawęd gwarowych, gdyż według jego wiedzy audycja (...) od października została wycofana z programu (...). Powód powołał się na wyżej wskazaną umowę z dnia 12 lipca 2016 roku zobowiązującą go do tworzenia cotygodniowych felietonów gwarowych będących częścią audycji (...) która miała być nadawana od 1 września 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku. Dalej powód wskazał, że ponieważ powyższa umowa zgodnie ze swoimi zapisami ciągle obowiązuje, powód czuje się zobowiązany do tworzenia zamówionych cotygodniowych felietonów gwarowych, choć na ich emisję nie ma wpływu, co może się również wiązać z kosztami poniesienia przez pozwaną przysługującego powodowi odszkodowania. Jednocześnie powód zwrócił się do pozwanej z prośbą o wyjaśnienie sprawy. Pozwana nie odpowiedziała na powyższe pismo powoda.

Dowód: pismo powoda z dnia 20 października 2016 r. skierowane do pozwanej wraz z potwierdzeniem nadania przesyłki poleconej (k.67- 70)

W dniach 9 i 16 października 2016 roku o godzinie 8:40 pozwana nadała powtórkowe gawędy gwarowe (...) autorstwa powoda w wykonaniu aktora M. P., nie wymieniając w trakcie audycji nazwiska powoda i aktora oraz nie podając daty premiery nadawanych odcinków. Emisja archiwalnych gawęd nastąpiła bez żadnego wcześniejszego porozumienia pozwanej z powodem. Powód nie otrzymał wynagrodzenia za nadanie powtórkowych gawęd jego autorstwa.

Pismem z dnia 20 października 2016 roku, powód skierował do pozwanej prośbę o wyjaśnienie na jakiej podstawie prawnej doszło w powyżej wskazanych dniach do emisji gawęd jego autorstwa bez porozumienia z nim, bez zawarcia odpowiedniej umowy i bez zapłaty oraz bez wymienienia w trakcie audycji jego nazwiska jako twórcy gawęd gwarowych.

W dniach 23 i 30 października 2016 roku oraz 6, 13 i 20 listopada 2016 roku o godzinie 8:40 ponownie miało miejsce nadanie przez pozwaną powtórkowych gawęd (...). W trakcie tych emisji nie podano daty premiery nadawanych

utworów, a w emisjach z w dniach 23, 30 października 2016 roku oraz w dniach 6 i 13 listopada 2016 roku pominięto nazwisko autora tekstu, tj. powoda oraz aktora M. P.. Pozwana nie porozumiała się wcześniej z powodem w sprawie emisji powtórkowych gawęd w tych dnia, a powód nie otrzymał wynagrodzenia za ich nadanie.

W trakcie wyżej wskazanych emisji felietonów powoda w październiku oraz listopadzie 2016 roku, pozwana dwa razy nadała ten sam felieton z cyklu gawęd powoda (...) pt. „Kompletne dno”.

Dowód : pismo powoda skierowane do pozwanej z dnia 20 października 2016 roku (k. 38), potwierdzenie nadania przesyłki poleconej (k. 39-40), potwierdzenie odbioru przesyłki poleconej(k. 21), zeznania powoda (k.150-151,209-210, wydruk „Program 2016-11-20 – (...)” (k. 33-37), zeznania powoda (k. 150-151, 209-210), zeznania świadka P. F. (2) (k. 182 – 183), zeznania świadka W. B. (k. 183), częściowo zeznania świadka P. Ś. (1) (k. 197-198), pismo pełnomocnika powoda „wezwanie do zaniechania i usunięcia skutków naruszeń praw autorskich” (k.71-74), pismo pełnomocnika pozwanej z dnia 20 grudnia 2016 r. (k. 104 – 105)

Od sierpnia 2016 roku kierownikiem(...)w pozwanym radiu jest P. Ś. (1), który od 1 października 2016 roku odpowiada również za realizowanie „ramówki” pozwanego radia. Na polecenie Prezesa pozwanego radia, P. Ś. (1) wybierał utwór do emisji spośród zarchaizowanych przez pozwaną gawęd (...). W trakcie emisji gawęd w październiku i listopadzie nie podano nazwiska ich autora - powoda, gdyż P. Ś. (2) uznał, że gawędy powoda są znane słuchaczom pozwanego, autorstwo (...) jest oczywiste i nie było koniecznym ich publiczne podanie.

Dowód: częściowo zeznania świadka P. Ś. (1) (k. 197-198)

W odpowiedzi na pismo powoda z dnia 20 października 2017 roku, pełnomocnik pozwanej w piśmie z dnia 21 listopada 2016 roku wskazała, że audycje które zostały wyemitowane w dniach 9 i 16 października 2016 roku są utworami powstałymi w okresie, gdy powód był pracownikiem (...)w P. wobec czego majątkowe prawa autorskie do tych utworów przysługują pozwanej. Jednocześnie pełnomocnik podała, iż pozwana przyznaje że w czasie emisji ww. audycji nie podano że powód jest ich autorem, ale wynikało to jedynie z błędu technicznego, który wystąpił w trakcie emitowania audycji oraz przeprosiła powoda. Odpowiadając na powyższe, w piśmie z dnia 25 listopada 2016 roku pełnomocnik powoda poinformował, że gawędy gwarowe pt. ”(...)” nie stanowią utworu pracowniczego, gdyż ich stworzenie nie było objęte zakresem obowiązków pracowniczych powoda i powstały poza łączącym go stosunkiem pracy.

Dowód: pismo pozwanej skierowane do powoda z dnia 21 listopada 2016 roku (k. 42 - 44), pismo pełnomocnika powoda skierowane do pełnomocnika pozwanej z dnia 25 listopada 2016 roku wraz potwierdzeniem nadania przesyłki poleconej (k. 45-48),

W piśmie z dnia 23 listopada 2016 roku pełnomocnik powoda wezwał pozwaną do dobrowolnego zaniechania i usunięcia skutków naruszenia prawa autorskich powoda oraz zapłaty sumy na cel społeczny w kwocie 5.000 zł oraz rozliczenia należnego powodowi wynagrodzenia za nadania powtórkowe i zamówione gawędy do audycji (...) . W odpowiedzi na powyższe pismo, pozwana przyznała, że podczas emisji wskutek błędu technicznego Radio nie podało autorów audycji, za co przeprosiła powoda w piśmie z dnia 21 listopada 2016 roku, pozostając na stanowisku, że skutki niezamierzonego naruszenia osobistych praw autorskich powoda zostały usunięte. Pełnomocnik pozwanej wskazała, że pozwane radio jako następcą prawnym(...)w P. nabyła majątkowe prawa autorskie do utworów powoda, wobec czego pozwana jest uprawniona do ich emisji bez dodatkowego wynagrodzenia. Jednocześnie pełnomocnik wskazała co do łączącej strony umowy z dnia 12 lipca 2016 roku, że jej zdaniem powód nie poniósł jakiegokolwiek szkody.

Dowód: pismo „wezwanie do zaniechania i usunięcia skutków naruszenia praw autorskich” z dnia 23 listopada 2016 roku wraz z potwierdzeniem nadania przesyłki poleconej (k.71-76), pismo pełnomocnika pozwanej „odpowiedź na wezwanie z dnia 23 listopada 2016 r. z dnia 20 grudnia 2016 r. (k. 104-105)

W dniu 3 grudnia 2016 roku miała miejsce premiera książki autorstwa powoda pt. (...). Utwór stanowi przekład popularnego dzieła A. E. (...) na gwarę (...). Emisja felietonów gwarowych powoda z cyklu (...) przez pozwaną bez

podania jego autorstwa powoda spowodowała u powoda rozgoryczenie oraz obawę, iż może negatywnie wpłynąć na sprzedaż jego książki pt. (...).

Dowód : wydruk artykułu pt. (...) ze strony internetowej (...) (k.51-52), wydruk zawierający opis książki pt. (...) ze strony internetowej (...) zeznania świadka P. F. (2) (k. 182-183), zeznania świadka W. B. (k. 183)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej powołane dowody.

Za w pełni wiarygodne Sąd ustalił zeznania świadków **P. F. (1)** (k.182-183) oraz a **W. B.** (k. 183). W ocenie Sądu zeznania świadków są spontaniczne, spójne oraz logiczne. Nadto zeznania świadków wzajemnie ze sobą korespondują oraz pozostają w zgodzie z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy.

Zeznania świadków **A. K.** (k.196) oraz **W. S.** (k.197) Sąd uznał za wiarygodne w zakresie, w jakim pozostają one zgodne z ustalonym w sprawie stanem faktycznym. W ocenie Sądu zeznania świadków w przeważającej ich części są wewnętrznie sprzeczne, chaotyczne oraz pozbawione logiki. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków w szczególności dlatego, że nie rozróżniali oni audycji (...) od audycji podczas których emitowano (...). Oprócz tego nie posiadał oni wiedzy co do umów łączących powoda z pozwaną. Sąd nie dał w szczególności wiary tym zeznaniom świadka A. K. oraz W. S., w których wskazali oni że na skutek niedostarczenia przez powoda dwóch felietonów z cyklu (...)", pozwane radio wprowadzało audycje archiwalne, które mogło emitować bez zgody autora. Wskazać w tym miejscu należy, że zeznania świadków stoją w sprzeczności zarówno z zeznaniami powoda oraz świadka R. W. (1), a nadto wskazują na nierozróżnienie przez nich dwóch przedmiotowych audycji. Według twierdzeń świadków bowiem, na skutek niedostarczenia przez powoda felietonów do audycji (...), radio emitowało odcinki nie z zakresu felietonów nadawanych w trakcie (...), ale archiwizowane przez radio gawędy (...).

Za niewiarygodny Sąd uznał również ten fragment zeznań świadka A. K., w którym wskazał on, iż „raz, może dwa razy była taka sytuacja, że w materiale puszczonego na antenie z przyczyn technicznych bo źle zostało wycięte nie poinformowano słuchaczy o autorze audycji”(k.196). Powyższe jest niezgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy, w szczególności z zeznaniami świadka P. Ś. (1), zeznaniami powoda oraz dokumentami zgromadzonymi w aktach sprawy.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka **P. Ś. (1)** (k. 197 – 198) w części, w jakim okazały się być one zgodne z ustalonym w sprawie stanem faktycznym. W szczególności za szczere należało uznać te zeznania świadka, w których potwierdził on iż niepodanie nazwiska autora podczas audycji (...) było skutkiem błędu świadka. Sąd dał wiarę świadkowi, który przyznał że podczas ww. audycji uznał, iż autorstwo (...) jest oczywiste, stąd nie jest koniecznym wymienienie nazwiska powoda. W pozostałym zakresie Sąd uznał zeznania świadka za niewiarygodne, gdyż są one chaotyczne oraz wewnętrznie sprzeczne. Świadek bowiem - podobnie jak świadkowie A. K. oraz W. S. - nie rozróżniał dwóch przedmiotowych audycji.

Zeznaniom świadka **R. W. (2)** (k. 208 -209) Sąd nadał przymiot wiarygodności w całej ich rozciągłości. W ocenie Sądu zeznania świadka w były spójne, logiczne oraz znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy. W szczególności Sąd dał wiarę świadkowi w zakresie w jakim wskazał on, że przyczyną zdjęcia z anteny audycji pt. (...) było wprowadzenie przez pozwane radio nowej ramówki programowej. Nadto świadek wyjaśnił Sądowi okoliczności niedostarczenia przez powoda felietonów gwarowy „(...)

(...)” do audycji (...) na początku września 2016 oraz polecenia przez niego emisji odcinków powtórkowych.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania **powoda** (k. 150-151, 209-120). W ocenie Sądu zeznania powoda okazały się być spójne, logiczne, spontaniczne. Nadto korespondowały one z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy, w szczególności z dokumentami oraz zeznaniami wiarygodnych świadków.

Sąd przyjął, że wszystkie **dokumenty** złożone i zgromadzone w sprawie są prawdziwe i autentyczne, mając na względzie treść przepisów art. 244 i 245 k.p.c. Nie ma bowiem żadnych podstaw, aby je kwestionować z urzędu, a żadna ze stron nie podnosiła zarzutu ich nieprawdziwości.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W niniejszej sprawie powód J. K. w pierwszej kolejności domagał się ochrony jego autorskich praw osobistych, które jego zdaniem zostały naruszone przez pozwaną – (...)w P.,(...)” Spółka Akcyjna. W ocenie strony powodowej, powyższe naruszenie polegało na tym, że pozwana w dniach 9,16, 23 i 30 października 2016 roku oraz w dniach 6, 13 i 20 listopada 2016 roku sześciokrotnie emitowała na antenie radia jego felietony gwarowe z cyklu (...) bez wcześniejszego porozumienia z powodem, nie podając daty premiery nadawanych utworów oraz pomijając we wszystkich - z wyjątkiem emisji w dniu 20 listopada 2016 roku - nazwisko powoda jako autora gawęd. Nadto, w ocenie powoda wbrew uzgodnieniom zamieszczonym w § 16 ust. 4 umowy z dnia 1 stycznia 1997 roku, w brzmieniu nadanym aneksem z dnia 24 grudnia 1998 roku, pozwana nie wypłaciła powodowi należnego mu wynagrodzenia za nadanie powtórkowe gawęd na antenie radia.

Drugie żądanie powoda w przedmiotowej sprawie łączyło się z wiążącą strony umową o dzieło z dnia 12 lipca 2016 roku, na podstawie której powód był zobowiązany do cotygodniowego dostarczania pozwanej felietonów gwarowych będących częścią audycji pt. (...), która zgodnie z postanowieniami umowy miała być nadawana od dnia 1 września 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku. Zdaniem strony powodowej, pozwana po rozpoczęciu przez powoda realizacji powyższej umowy, w związku ze zmianą programu pozwanego dokonała zdjęcia z anteny audycji (...), w której felietony powoda były odgrywane. W związku z powyższym powód podniósł, że z przyczyn dotyczących pozwanej spółki uniemożliwiono powodowi dokończenia zamówionego dzieła, pomimo iż w piśmie z dnia 20 października 2016 roku zawiadomił pozwaną o gotowości jego kontynuowania, co uzasadnia jego roszczenie o wynagrodzenie wskazanego w pkt 3 petitum pozwu.

Odpowiadając na powyższe zarzuty pozwana podniosła między innymi, że dwukrotnie listownie przeprosiła powoda, a niepodanie autorstwa powoda podczas emisji jego felietonów było skutkiem błędu technicznego. W ocenie pozwanej skutki niezamierzonego naruszenia praw autorskich zostały usunięte, gdyż podany naprawił później powyższe niedopatrzenie na antenie radia, podając informację o autorstwie powoda. Nadto strona pozwana wskazała, że pozwanej jako sukcesorowi prawnemu (...)w P. przysługują majątkowe prawa autorskie do utworów powoda, gdyż pozwany od 1972 roku był pracownikiem jej poprzednika prawnego, a powstałe wówczas utwory są tzw. utworami pracowniczymi.

Odnosząc się do żądania powoda co do zapłaty wynagrodzenia wynikającej z umowy z dnia 12 lipca 2016 roku, strona pozwana podała iż ponieważ pozwana poinformowała powoda o zaprzestaniu przyjmowaniu utworów, nie jest zobowiązana do jakiegokolwiek odszkodowania. Dalej wskazała, że żądanie odszkodowania jest bezzasadne, gdyż strony w zwartej umowie postanowiły, że wynagrodzenie przysługiwać będzie tylko w odniesieniu do utworów przyjętych do misji (§ 4 ust 2 umowy). Dodała, że integralnym elementem przedmiotowej umowy jest umowa generalna (...), w której w § 5 ust. 3 strony postanowiły, że w przypadku nie przyjęcia utworu przez pozwanego, wynagrodzenie nie przysługuje.

Bezsporne w niniejszej sprawie stanowiły okoliczności przyznane przez strony w pismach procesowych z dnia 6 czerwca 2017 roku (k.164) i z dnia 30 czerwca 2017 roku (k.173). Strony zgodnie przyznały, że w latach osiemdziesiątych powód był zatrudniony u poprzednika prawnego pozwanego, nadane przez pozwanego gawędy pochodzą z lat 1983 -1986 oraz że powód ostatni tekst gawędy wysłał pozwanemu w październiku 2016 roku.

W pierwszej kolejności rzeczą Sądu w niniejszej sprawie było rozważanie żądania powoda w zakresie naruszenia jego autorskich praw osobistych, tj. wskazanych w punktach od 1 do 3 petitum pozwu oraz związanych z łącząca strony umową z dnia 1 stycznia 1997 roku.

Zgodnie z treścią art. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U.06.90.631 z późn. zm.), przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór). Zgodnie natomiast z treścią ust. 2 pkt 1 tego artykułu, w szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe). Przepis art. 8 ust. 1 ustawy o prawie autorskim stanowi, że prawo autorskie przysługuje twórcy, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych przyjęła dualistyczną konstrukcję prawa autorskiego i w konsekwencji wprowadziła odrębny status prawny dla dwóch grup praw autorskich: autorskich praw majątkowych i autorskich praw osobistych.

Zgodnie z treścią art. 16 ustawy prawo autorskie, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności prawo do: 1) autorstwa utworu; 2) oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo; 3) nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania; 4) decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności; 5) nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.

W ramach uwagi ogólnej należy wskazać, że przedmiotem postępowania były w pierwszej kolejności autorskie prawa osobiste powoda. Powyższe wynika przede wszystkim z żądania strony powodowej, która w pozwie wyraźnie przyznała, że związane jest ono z naruszeniem autorskich praw osobistych powoda (k. 2). Oś sporu stanowiła także okoliczność, czy w niniejszej sprawie pozwana jako następcza prawny pracodawcy powoda nabyła autorskie prawa majątkowe do jego utworów z cyklu (...).

Z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd wynika, że strony zawarły umowę wzorcową pełną (...) o dzieło z nabyciem licencji na czas nieokreślony z dnia 1 stycznia 1997 roku, na mocy której powód zobowiązał się do stworzenia dla pozwanej utworu cyklicznego w postaci cotygodniowych gawęd gwarowych pt. (...) oraz udzielił pozwanej licencji na korzystanie z dostarczonych tekstów, dostarczanych w każdą kolejną sobotę. Strony ustaliły, że za każdy odcinek premierowy utworu powodowi przysługiwać będzie wynagrodzenie w kwocie 150 zł, a za każde nadanie powtórkowe 1/2 wynagrodzenia jak za nadanie premierowe (§ 9 ust. 1 umowy). Jednocześnie w § 16 ust. 4 przedmiotowej umowy strony uzgodniły, że za korzystanie z zarchiwowanych utworów twórcy przysługuje każdorazowo wynagrodzenie jak za utwory powtórkowe.

Materiał dowody zgromadzony w aktach sprawy bezsprzecznie potwierdza, że pozwana sześciokrotnie w październiku oraz w listopadzie 2016 roku na antenie swojego radia emitowała gawędy gwarowe z cyklu (...) pomijając daty premierowe nadawanych utworów oraz nie wymieniając nazwiska powoda jako ich twórcy (z wyjątkiem emisji w dniu 20 listopada 2016 roku, podczas której podała autorstwa powoda, przemilczając jednakże datę premierową nadanego odcinka). Pozwana wyemitowała powyższe gawędy powoda bez wcześniejszego porozumienia z powodem oraz nie wypłaciła mu przysługującego - zgodnie z postanowieniami umowy z dnia 1 stycznia 1997 roku - wynagrodzenia jak za odcinek powtórkowy. Powyższe okoliczności przyznała sama pozwana w pismach z dnia 21 listopada 2016 roku (k. 42) i z dnia 20 grudnia 2016 roku (k. 104) skierowanych do powoda oraz jego pełnomocnika. W powyższych pismach oraz w odpowiedzi na pozew pozwana przyznała również, że dopuściła się naruszenia osobistych praw autorskich, za co dwukrotnie listownie przeprosiła powoda. Również i materiał zgromadzony w aktach sprawy w postaci zeznań powoda oraz wiarygodnych świadków P. F. (2), W. B. oraz częściowo zeznań świadka P. Ś. (1) potwierdza, że przedmiotowa emisja (...) w wyżej wskazanych okolicznościach miała miejsce. Mając na względzie powyższe za niewątpliwe Sąd uznał, że przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia osobistych praw autorskich powoda.

W niniejszej sprawie fundamentalne znaczenie dla uznania, czy doszło do naruszenia osobistych praw autorskich powoda miała jednakże kwestia możliwości nabycia przez pozwaną majątkowych praw autorskich do utworów powoda. Zgodnie bowiem z art. 12 ust. 1 wyżej powołanej ustawy, jeżeli ustawa lub umowa o pracę nie stanowią inaczej, pracodawca którego pracownik stworzył utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy, nabywa z chwilą przyjęcia utworu autorskie prawa majątkowe w granicach wynikających z celu umowy o pracę i zgodnego zamiaru stron. Brzmienie tegoż przepisu wskazuje więc, że jeżeli ustawa albo umowa łącząca strony nie stanowi inaczej, pracodawca w wyniku łączącego go z pracownikiem stosunku pracy staje się właścicielem jego majątkowych praw autorskich.

Odnosząc powyższe do przedmiotowej sprawy wskazać należy, że pozwana jest następcą prawnym(...)z siedzibą w P., której w latach od 1967 do 1990 roku powód był pracownikiem. Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, a przede wszystkim z załączonych do akt sprawy akt osobowych, powód był zatrudniony w (...)na stanowisku referenta administracyjnego w (...), naczelnika (...), kierownika(...)oraz głównego specjalisty. Nadto powyższe dokumenty potwierdzają, że do obowiązków pracowniczych powoda na powyższych stanowiskach nigdy nie należała działalność literacka, w tym tworzenie utworów gawędowych. Dodać przy tym należy, że dokumenty na które powołuje się strona pozwana w piśmie procesowym z dnia 23 stycznia 2018 r. (k. 213), a znajdujące się w aktach osobowych powoda tj. wniosek o nadanie powodowi Odznaki (...)z dnia 23 marca 1987 roku oraz uzasadnienia nadania powodowi odznaki (...) z dnia 17 marca 1987 roku jedynie wskazują, że tworzenie felietonów gwarowych leżało poza łączącym go z poprzednikiem prawnym pozwanej stosunkiem pracy. W powyższych dokumentach co prawda wskazano, że powód jest autorem „popularnych gawęd pisanych gwarą (...)”, jednakże w żaden sposób nie dowodzą one że ich realizacja przez powoda stanowiła jego obowiązek pracowniczy. Nadto dokument w postaci wniosku o nadanie powodowi Odznaki (...)z dnia 23 marca 1987 roku, znajdujący się w aktach osobowych potwierdza jedynie, iż powód „zatrudniony był na różnych stanowiskach związanych głównie z obsługą programu(...)wykazując zaangażowanie i umiejętności organizatorskie.”

Dodatkowy dowód na okoliczność, iż powód tworzył felietony gwarowe z cyklu (...) poza łączącym go stosunkiem pracy stanowią dokumenty zgromadzone w aktach osobowych powoda i zawierające jego karty wynagrodzeń osobowych i honoracyjnych. Analiza tychże dokumentów wskazuje, że powód otrzymywał za swoją działalność literacką dodatkowe honorarium, poza wypłacanym mu wynagrodzeniem z tytułu łączącego go z poprzednikiem prawnym powoda stosunku pracy. Powyższe dokumenty w formie tabelki zawierają rubryki zatytułowane „wysokość honorarium”, w których wpisana jest kwota uzyskiwana przez powoda za napisanie utworu z cyklu (...). Istotnym jest również podkreślenie, że dodatkowe honorarium powód otrzymywał również za utwory napisane do audycji „(...)”, której część składową stanowiła audycja (...) , co potwierdza załączony dokument w postaci wydruku fotografii z 1985 roku autorstwa J. Ś. zamieszczona w artykule „(...)” (k. 237). Nadto już same nazwy wymienionych stanowisk piastowanych przez powoda absolutnie przeczą mieszczemu w sobie działalności twórczej – literackiej powoda.

Mając na uwadze powyższe Sąd wskazuje, że wyżej przytoczony art. 12 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawie pokrewnym nie ma charakteru bezwzględnie obowiązującego. Już samo dosłowne brzmienie tegoż przepisu wskazuje, że jego skuteczne zastosowanie determinuje „ cel umowy o pracę i zgodny zamiar stron”. Również i w judykaturze przyjmuje, że dopiero szczegółowa analiza obowiązków pracowniczych jak też zgodnego zamiaru stron pozwoli na dokładne wskazanie pól eksploatacji, na których doszło do przeniesienia praw autorskich. W istocie, nie nabywa on praw autorskich na wszystkich polach eksploatacji, lecz tylko na tych, które są związane z celem umowy (J. B. , Pracodawca nie zawsze ma prawo do utworu, (...) 2015, Nr(...), s. 2–6; T. B. , Wynagrodzenie, s. 67–78).W przedmiotowej sprawie Sąd ustalił, że celem umów oraz pracę łączących powoda z poprzednikiem prawnym pozwanej oraz ich zamiarem nie było tworzenie utworów gawędowych. Powód pisał przedmiotowe felietony poza łączącym go stosunkiem pracy, co stanowiło wyraz jego pasji literackiej. Nadto kwalifikacja utworu jako pracowniczego wymaga, by powstał on w wyniku zobowiązania pracownika do wykonywania pracy obejmującej obowiązki twórcze w znaczeniu prawa autorskiego, art. 12 ust. 1 ustawy nie może być natomiast stosowany w przypadku występowania innych powiązań między utworem, a stosunkiem pracy w tym nie obejmuje sytuacji, w których utwór powstał jedynie w

związku czasowym, miejscowym, przy okazji wykonywania pracy, bądź dzięki przyczynieniu się pracodawcy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 12 listopada 2008r IACa 227/08). Szczegółowa analiza stosunku pracy łączącego powoda z poprzednikiem prawnym powoda pozwoliła ustalić, że utwory tworzone przez powoda nie były utworami pracowniczymi. Powyższe okoliczności potwierdzają wyżej wskazane dokumenty znajdujące się w aktach osobowych powoda oraz jego wiarygodne zeznania (k. 209-210). Wobec powyższego za chybiony Sąd uznał zarzut strony pozwanej, że nabyła ona jako następcza (...)majątkowe prawa osobiste powoda.

Marginalnie Sąd zaznacza, że nawet gdyby pozwana nabyła autorskie prawa majątkowe do utworów powoda, również byłaby zobowiązana do ochrony jego autorskich praw osobistych, w tym oznaczenia jego nazwiskiem tworzonych przez niego utworów gawędowych. Jak słusznie przyjmuje bowiem doktryna nabycie autorskich praw majątkowych przez pracodawcę na zasadzie *cessio legis* nie powinno wpływać na istnienie autorskich praw osobistych pracownika do utworu, jak też na ich wykonywanie. Poza prawem do autorstwa dzieła trzeba mieć także wzgląd na prawo do integralności. Pracodawca powinien w istocie zadbać o przestrzeganie osobistych praw autorskich do utworu pracowniczego, w tym powinien dbać o oznaczenie dzieła nazwiskiem autora w przypadku rozpowszechniania dzieła oraz uzgadniać z pracownikiem dokonywane w utworze zmiany. [R. G., Przejście praw autorskich z pracownika na pracodawcę, Służba (...) 2012, (...), s. 29–31 (w:) Komentarz do art. 12 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz. red. prof. Dr hab. P. Ś. (3), W. 2017 r.]

Wobec naruszenia autorskich praw osobistych powód wniósł o zobowiązanie pozwanej do zaniechania dalszych naruszeń praw autorskich powoda poprzez zobowiązanie do odczytania na antenie Radia (...) przez sześć kolejnych niedziel, począwszy od najbliższej niedzieli przypadającej po uprawomocnieniu się wyroku, w czasie pomiędzy godziną 8:40 a 9:00 oświadczenia o treści jak w pkt 1. 1) pisma pełnomocnika powoda z dnia 16 maja 2017 roku, zobowiązanie do zamieszczenia oświadczenia o treści określonej jak w pkt.1 1) pisma pełnomocnika powoda z dnia 16 maja 2017 r. na głównej stronie internetowej prowadzonej pod domeną (...) czarną czcionką typu A., o wielkości co najmniej 12 pkt (w przypadku niemożności zastosowania czcionki w tym rozmiarze, w największej możliwej czcionce) z interlinią 1 cm, w ramce na białym tle w formacie 116,4 mm w pionie 149, 6 mm w poziomie i utrzymywanie go przez okres sześciu kolejnych tygodni – począwszy od najbliższej niedzieli przypadającej po uprawomocnieniu się wyroku, o zasądzenie od pozwanej spółki na rzecz instytucji (...) Towarzystwa (...) w P. kwoty 5.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po dniu doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty tytułem zapłaty odpowiedniej sumy na cel społeczny

Zgodnie z treścią art. 78 ust. 1 ustawy o prawie autorskim, twórca którego autorskie prawa osobiste zostały zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania. W razie dokonanego naruszenia może także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności aby złożyła publiczne oświadczenie o odpowiedniej treści i formie. Jeżeli naruszenie było zawinione, sąd może przyznać twórcy odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub - na żądanie twórcy - zobowiązać sprawcę, aby uiszcł odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez twórcę cel społeczny.

W orzecznictwie przyjmuje się, że zarówno z art. 24 k., jak i 78 ust. 1 PrAut wynika, iż w przypadku naruszenia autorskich dóbr osobistych, niezależnie od zawinienia sprawcy, twórca może wystąpić z roszczeniem o usunięcie skutków naruszenia. Wybór odpowiedniej formy i ustalenie treści środka służącego do usunięcia skutków naruszenia są związane z okolicznościami konkretnej sprawy. Ostateczna ocena w kwestii odpowiedniości treści i formy oświadczenia, jako czynności potrzebnej do usunięcia skutków naruszenia autorskich praw osobistych należy do sądu orzekającego. Jej kryteria stanowią: zakres i skutki naruszenia, zasięg publikacji powodującej naruszenie. W razie naruszenia dóbr osobistych celem ochrony udzielonej pokrzywdzonemu jest dążenie do usunięcia skutków tego naruszenia i kompensata doznanego krzywdy bez elementu represji podmiotu odpowiedzialnego za naruszenie dóbr osobistych"(wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. akt VI ACa 212/14).

W przedmiotowej sprawie pozwana twierdziła, że usunęła skutki naruszenia autorskich praw osobistych powoda. Wskazała, że nastąpiło to poprzez dwukrotne przeproszenie powoda - w pismach z dnia 21 listopada 2016 roku oraz z dnia 20 grudnia 2016 roku oraz poprzez podanie na antenie radia autorstwa emitowanych audycji archiwalnych

(k.104). W ocenie Sądu jednakże powyższe działanie pozwanej nie usunęło w sposób wyczerpujący co podnosił powód skutków naruszenia autorskich praw osobistych powoda. Wskazać bowiem należy, że pozwana aż sześciokrotnie na antenie radia nie podała daty premiery emitowanych odcinków powtórkowych z cyklu gawęd (...) oraz pięciokrotnie nie wymieniła nazwiska powoda jako ich autora. Istotnym jest również podkreślenie, że powód już po drugiej emisji (...), w piśmie z dnia 20 października 2016 roku próbował wezwać pozwaną do zaprzestania naruszenia jego praw, na które to pismo pozwana zareagowała dopiero w dniu 21 listopada 2016 roku, tj. po emisji wszystkich sześciu audycji. Nadto, powyższe naruszenie zbiegło się w czasie z publikacją planowanej na dzień 3 grudnia 2016 roku książki powoda pt. (...). W ocenie Sądu, zgodnym z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego jest wnioskowanie, że działanie pozwanej mogło mieć negatywny wpływ na sprzedaż wyżej wskazanej książki powoda. Potwierdziły to również zeznania wiarygodnych świadków W. B. oraz P. F. (2). Świadczenie wskazało również, że emisja (...) bez podania nazwiska autora jako ich twórcy spowodowała w nim rozgoryczenie oraz dyskomfort psychiczny.

Mając na uwadze częstotliwość naruszenia autorskich praw osobistych powoda, ich długotrwałość, bierność pozwanej, brak reakcji pozwanej pomimo próby wcześniejszego wpłynięcia na jej działanie przez powoda (poprzez skierowanie do niej ww. pisma z dnia 20 października 2016 roku), poczucie krzywdy powoda oraz skutki naruszenia w postaci ewentualnego wpłynięcia emisji przedmiotowych audycji na sprzedaż książki powoda, Sąd uznał roszczenie powoda w tym zakresie za w pełni zasadne. **Sąd w punkcie 1 lit. a i b sentencji wyroku orzekł zgodnie z żądaniem strony powodowej.** W ocenie Sądu zobowiązanie pozwanej do sześciokrotnej emisji przez sześć kolejnych niedziel przepraszin wobec powoda oraz zamieszczenia na stronie internetowej tekstu tychże przepraszin jest adekwatne do skutków oraz zakresu naruszenia autorskich prawa osobistych powoda.

Na uwzględnienie zasługiwało również żądanie zasądzenia od pozwanej na rzecz organizacji społecznej – Towarzystwa (...) w P. kwoty 5.000 złotych tytułem zapłaty odpowiedniej sumy społecznej na cel społeczny – **o czym Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku.**

Możliwość zasądzenia sumy pieniężnej na cel społeczny powstaje tylko w razie zawinionego naruszenia dóbr osobistych twórcy. Wina, obok bezprawności, stanowi podstawową przesłankę wystąpienia z żądaniem zasądzenia sumy pieniężnej. Zawinionym naruszeniem autorskich dóbr osobistych może być umyślne działanie sprawcy, a także działanie nieumyślne (lekkomyślność, niedbalstwo) (por. J. Barta, R. Markiewicz, w: Barta, Markiewicz, Komentarz PrAut, 2005, s. 588). Naruszenie zawinione w rozumieniu art. 79 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, to naruszenie popełnione zarówno z winy umyślnej, jak i nieumyślnej. Do stwierdzenia niedbalstwa (winy nieumyślnej) wystarczy, że sprawca przewidywał możliwość wystąpienia szkodliwego skutku, lecz bezpodstawnie przypuszczał, że go uniknie albo że skutku takiego nie przewidział, chociaż mógł i powinien był przewidzieć (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi – I wydział Cywilny z dnia 13 listopada 2014 r., sygn. akt IACa 987/14)

Pozwana podnosiła, że do przedmiotowego naruszenia doszło wskutek błędu technicznego, czemu Sąd nie dał wiary. Przeczą bowiem temu uznane za wiarygodne – w tym zakresie – zeznania świadka, pracownika pozwanego radia (...) (k. 197), który na rozprawie w dniu 9 listopada 2017 roku wyraźnie przyznał, że niepodanie nazwiska powoda jako autora gawęd gwarowych stanowiło jego błąd i to wcale nie błąd techniczny. Świadek zeznał, że ten błąd polegał na tym iż w jego przekonaniu autorstwo powoda do gawęd gwarowych z cyklu (...) było tak oczywiste słuchaczom pozwanego radia, że niepotrzebnym było jego publiczne podanie. W ocenie Sądu to działanie pracownika pozwanej należy uznać za działanie charakteryzujące się niedbalstwem, leżącego w zakresie winy nieumyślnej. Pracownik pozwanej mógł bowiem przewidzieć skutki swojego działania, do czego sam się przyznał na rozprawie w dniu 8 listopada 2017 roku – „sam jestem autorem i wiem jakie to ważne” „to wynikało nie z błędu technicznego przy cięciach a mojej świadomej decyzji” (k.197-198).

W konsekwencji, zdaniem Sądu do naruszenia autorskich praw osobistych powoda przez pozwaną doszło w sposób zawiniony.

Z zawartej przez strony postępowania umowy wzorcowej pełnej (...) o dzieło z nabyciem licencji na czas nieokreślony z dnia 1 stycznia 1997 roku wynika (k.27) wynika, że za każdy odcinek premierowy utworu powodowi przysługiwać będzie wynagrodzenie w kwocie 150 zł, a za każde nadanie powtórkowe 1/2 wynagrodzenia jak za nadanie premierowe

(§ 9 ust. 1 umowy). Jednocześnie w § 16 ust. 4 przedmiotowej umowy strony uzgodniły, że za korzystanie z zarchiwizowanych utworów twórcy przysługuje każdorazowo wynagrodzenie jak za utwory powtórkowe. Jak wynika z ustaleń stanu faktycznego, pozwana w październiku oraz w listopadzie 2016 roku sześciokrotnie emitowała zarchiwizowane utwory powoda z cyklu (...) nie wypłacając mu należnego – zgodnie z postanowieniami ww. umowy z dnia 1 stycznia 1997 roku – wynagrodzenia. Strona powodowa zażądała jednakże wynagrodzenia według stawek określonych w brzmieniu nadanym powyższej umowie aneksem nr (...) z dnia 24 grudnia 1998 roku, w łącznej kwocie 805zł. Powyższa kwota, zgodnie z twierdzeniami powoda stanowi iloczyn liczby nadań powtórkowych – 7 (9,16,23 i 30 października 2016 roku oraz 6, 13 i 20 listopada 2016 roku) oraz wysokości wynagrodzenia za emisję odcinka powtórkowego w kwocie 115 zł, określonej w powyższym aneksie do umowy (115x7). Wskazać jednakże należy, że w materiałach zgromadzonych w aktach sprawy znajduje się jedynie dokument w postaci „aneksu nr (...) z dnia 24.12.1998 r. do umowy nr (...) z dnia 1.01.1997 r. zwartej pomiędzy Radiem (...) S.A. a panem J. K.” (k.32). Umowa z dnia 1 stycznia 1997 roku została zatytułowana jako „umowa wzorcowej pełnej (...) o dzieło z nabyciem licencji na czas nieokreślony” i nie została oznaczona numerem (...). W takiej sytuacji nie można w sposób pewny ustalić, że ten aneks dotyczy tej właśnie umowy. To także powód jako strona umowy winien zadbać i dołożyć odpowiedniej staranności aby oba dokumenty tj. umowa i aneks zostały prawidłowo sporządzone i nie zawierały braków uniemożliwiających wypłatę jemu wynagrodzenia. Tak się tu nie stało i powód nie dowiódł aby ten aneks dotyczył tej umowy nie oznaczonej numerem występującym w aneksie, a wobec tych nieścisłości, sąd nie był w stanie określić, w jakiej wysokości należało ustalić wynagrodzenie dla powoda. w związku z powyższym powództwo w tymże zakresie zasługiwało na oddaleniu – **o czym Sąd orzekł w punkcie 3 sentencji wyroku.**

W drugiej kolejności zadaniem Sądu było orzeczenie w zakresie żądania powoda dotyczącego należnego mu wynagrodzenia, a wynikającego z § 4 ust. 1 zawartej pomiędzy stronami umowy o dzieło z dnia 12 lipca 2016 roku (k.53)

Z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy jednoznacznie wynika, że strony zawarły ww. umowę o dzieło, na podstawie której powód zobowiązany był do cotygodniowego dostarczania pozwanej utworów do nadawanej przez radio audycji pt. (...). Umowa została zawarta do na czas określony od dnia 1 września 2016 roku do dnia 30 czerwca 2017 roku. Wraz z początkiem października 2016 roku audycja (...) została zdjęta z anteny pozwanego radia.

W myśl art. 639 k.c. zamawiający nie może odmówić zapłaty wynagrodzenia mimo niewykonania dzieła, jeżeli przyjmujący zamówienie był gotów je wykonać, lecz doznał przeszkody z przyczyn dotyczących zamawiającego. Jednakże w wypadku takim zamawiający może odliczyć to, co przyjmujący zamówienie oszczędził z powodu niewykonania dzieła. Omawiany przepis dotyczy jedynie sytuacji, w której z przyczyn dotyczących zamawiającego dzieło nie zostało wykonane, wszelako przyjmujący zamówienie gotów był je wykonać. Nie znajdzie on więc zastosowania w przypadku, gdyby np. przyjmujący zamówienie oświadczył, że nie zamierza spełnić świadczenia (zob. art. 492¹ KC), a jednocześnie zamawiający odmówił np. koniecznego współdziałania (Komentarz do art. 639 k.c. Kodeks Cywilny. Komentarz. red. red. prof. dr hab. Edward Gniewek, prof. dr hab. Piotr Machnikowski. Wyd.8, Warszawa 2017). W konsekwencji, głównymi przesłankami warunkującymi przyznanie przyjmującemu zamówienie wynagrodzenia na podstawie komentowanego przepisu jest przeszkoda leżąca z przyczyn po stronie zamawiającego oraz gotowość przyjmującego zamówienie do wykonania dzieła

Odnosząc się do pierwszej z wskazanych przesłanek, wskazać należy iż w orzecznictwie panuje jednolite stanowisko, że za przyczyny dotyczące zamawiającego należy uznać wszelkie przyczyny leżące po jego stronie - także nie zawinione - które udaremniły wykonanie dzieła, w tym również brak współdziałania po stronie zamawiającego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 1990 r., sygn. akt II CR 184/90, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2004 r., sygn. akt I CK 93/03, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17.09.15 r., sygn. akt I ACa 359/15).

Przenosząc powyższe na kanwę niniejszej sprawy, Sąd uznał że niewykonanie dzieła przez powoda było skutkiem przyczyn leżących po stronie pozwanej. Z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy wynika, że pozwane radio wraz z początkiem października 2016 roku zmieniło swoją dotychczasową „ramówkę” oraz zdjęło audycję (...) z anteny. Powyższe potwierdzają wiarygodne zeznania powoda oraz świadków R. W. (1) (k.208-209), a także dokumenty w postaci wydruku artykułu ze strony internetowej (k.62-66) oraz wiadomości sms skierowanej

przez R. W. (1) do powoda (k.61). Za nieprawdziwie w tym zakresie Sąd uznał twierdzenia pozwanej, iż przyczyną zaprzestania emisji audycji (...) było niedostarczenie przez powoda utworów w dniach 4 i 11 września 2016 roku. Zgodnie bowiem z § 3 ust. 4 umowy z dnia 12 lipca 2016 roku w przypadku nie przyjęcia któregoś z utworów – RM. S.A. zastrzega sobie prawo nadania jednego z poprzednich, bez osobnego wynagrodzenia za powtórkę. Nadto w porozumieniu z odpowiedzialnym za realizację audycji R. W. (1) powód uzgodnił, ażeby w dniu 4 i 11 września 2016 roku nadano jeden z odcinków powtórkowych (k.208-209). Powód dostarczył również pozwanej utwory na kolejne audycje mających miejsce w dniach 18 i 25 września 2016 roku, co potwierdzają wiarygodne zeznania świadka R. W. (2) oraz zgromadzone w aktach sprawy wydruki wiadomości e-mail (k.55,58) z dnia 13 i 20 września 2017 roku. Mając na względzie powyższe, Sąd uznał że niewykonanie dzieła przez powoda, do którego był zobowiązany na podstawie umowy z dnia 12 lipca 2016 roku nastąpiło wskutek zmiany programu pozwanego radia, a więc z przyczyn leżących po stronie pozwanej.

Odnosząc się do drugiej z wyżej wskazanych przesłanek, Sąd wskazuje że powód wyraził gotowość do dalszego wykonania dzieła, co potwierdza załączone do akt sprawy pismo powoda z dnia 20 października 2016 roku (k. 67). Powód w sposób wyraźny podał, że w związku z ciągłym obowiązywaniem umowy z dnia 12 lipca 2016 roku „czuje się zobowiązany do tworzenia zamówionych cotygodniowych felietonów gwarowych, choć na ich emisję nie ma wpływu”. Pozwana w żaden sposób nie ustosunkowała się powyższego pisma powoda, wykazując tym samym brak jakiegokolwiek współdziałania do dalszej realizacji umowy. Bez znaczenia pozostaje fakt, że powód wraz z zaprzestaniem emisji audycji (...) nie przesyłał pozwanej kolejnych felietonów, gdyż jak już wyżej wskazano, warunkiem wypłacenia wynagrodzenia z tym zakresie jest gotowość przyjmującego zamówienie do wykonania dzieła.

Jednocześnie za chyby należało uznać argument strony pozwanej powołującej na § 4 ust. 1 umowy z dnia 12 lipca 2016 roku statuującego że „wynagrodzenie przysługuje tylko w odniesieniu utworów przyjętych do realizacji” oraz § 5 ust. 3 umowy generalnej będącej integralnym elementem przedmiotowej umowy, zgodnie z którym „w przypadku nie przyjęcia utworu przez pozwanego wynagrodzenie nie przysługuje”. Wskazać bowiem należy, że powód był gotowy do dalszego wykonania dzieła oraz nie przekazał dalszych utworów, do których był zobowiązany z przyczyn leżących po stronie pozwanej. Sąd uznał tym samym, że powód przekazałby kolejne utwory gwarowe, gdyby pozwana nie zdjęła z anteny audycji pt. (...) oraz odpowiedziała na pismo pozwanego z dnia 20 października 2016 roku, w którym wyraził on gotowość do dalszego wykonania dzieła. Nadto już sama wykładnia językowa ww. przepisów umów, jednoznacznie wskazuje, że wynagrodzenie nie przysługuje za utwory „nieprzyjęte” do realizacji, a nie „niedostarczone”. Innymi słowy, postanowienia tych umów wskazują, że pozwany może nie przyjąć danych utworów do realizacji i nie wypłacić za nie wynagrodzenia, nie odnoszą się jednakże do sytuacji w której powód nie dostarcza tychże utworów z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, tj. pozwanej.

Mając na względzie powyższe, żądanie powoda w zakresie zasądzenia od pozwanej spółki na jego rzecz kwoty 6.650 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie zasługiwało na uwzględnienie – **o czym orzeczono w punkcie 4 sentencji wyroku**. Wysokość tego wynagrodzenia stanowi iloczyn umówionej stawki honorarium za jeden felieton w kwocie 175 zł (§ 4 ust. 1 umowy z dnia 12 lipca 2016 roku) oraz liczby niedziel przypadających w okresie od dnia 1 października 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku – 38.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1-3 k.p.c. (zasada odpowiedzialności za wynik procesu). Na tej podstawie wobec uznania pozwanej za przegrywającą proces, Sąd obciążył ją kosztami procesu i stosownie do art. 108 § 1 k.p.c. pozostawił ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu – **o czym orzeczono w punkcie 5 sentencji wyroku**.

Jednocześnie Sąd wskazuje, że nie zastosował art. 100 statuującego, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żąda koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Pomimo bowiem, iż Sąd nie uwzględnił wszystkich roszczeń powoda, tj. żądania wskazanego w pkt 3 petitum pozwu Sąd uznał, że niezgodnym za zasadami słuszności byłoby obciążenie kosztami postępowania również powoda. Uzasadnia to przede wszystkim fakt, iż powyższe roszczenie powoda było zasadne w zdecydowanie większej części.

SSO Hanna Flisikowska